

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม การปกครอง การเมือง การเศรษฐกิจ และการศึกษา การที่จะให้ประเทศไทยพัฒนาไปด้วยดีนั้น จะต้องพัฒนาการศึกษาของพลเมืองให้เจริญก้าวหน้าไปก่อนสิ่งอื่น

การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทยนั้นมีรากฐานสำคัญอยู่ที่การศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ถ้าภาวะการศึกษาของประเทศอยู่ในระดับสูง ประชาชนก็จะมีความรู้ในวิชาชีพของตนเป็นอย่างดี มีความรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้พยายามคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ หลายชนิดมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน แต่เท่าที่ผ่านมาเป็นเวลานานนั้นยังไม่มีกำหนดเป้าหมายสำคัญที่จะให้มีการนำเอาวิธีการใหม่ ๆ หรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจังเท่าใดนัก

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้ระบุไว้ว่า

ให้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ตลอดจนคิดหาวิธีการและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการศึกษาอย่างเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการศึกษา ทั้งที่จัดในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน^๒

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย (พระนคร:แพรวพิตยา, ๒๕๑๔), หน้า ๓๑.

^๒การศึกษาแห่งชาติ, สภา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๐), หน้า ๑๔.

นับได้ว่าเป็นความตื่นตัวที่สำคัญครั้งใหม่ในการพัฒนาการศึกษาระดับชาติของเรา
 แม้ว่าในแผนการศึกษาแห่งชาติจะได้ระบุไว้ชัดเจนอย่างนั้นแล้วก็ตาม แต่ยังไม่
 ปรากฏว่าได้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษามากเท่าที่ควรเลย ส่วนใหญ่
 จะใช้ในสถานศึกษาระดับวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น ในโรงเรียนประถมศึกษา และ
 มัธยมศึกษาทั่วไปยังนำมาใช้กันน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลความเจริญนั้น
 ไม่ได้นำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้เลย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น
 ขาดวัสดุอุปกรณ์และแหล่งที่จะหาได้ ครูไม่สามารถผลิตอุปกรณ์ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ขึ้นมา
 ประกอบการสอนได้ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือโรงเรียน
 ขาดเงินงบประมาณที่จะจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้นับว่าเป็นสาเหตุแห่ง
 ปัญหาอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๗ วีระ บุญยะนิवास ได้เขียนสรุปปัญหาและความต้องการด้าน
 การศึกษาของประเทศไทยไว้ มีสาระสำคัญว่า ปัญหาการเรียนการสอนนั้นมีหลายประการด้วยกัน
 ได้แก่ โรงเรียน บุคลากร หนังสือเรียน และสื่อการสอน มีไม่เพียงพอกับความต้องการ
 นอกจากนี้วิธีสอนของครูส่วนมากยังเน้นให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียน
 เบื่อหน่ายในการเรียน หนังสือคู่มือและหนังสืออ่านประกอบที่จะช่วยในการเรียนการสอนมีไม่
 เพียงพอ อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น โทรทัศน์ และบทเรียนแบบโปรแกรม
 (Programmed Instruction) อาจจะถูกได้ว่าไม่มีการนำมาใช้ในระบมการศึกษาเลย^๑

หนทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยได้ก็คือ ผู้มีหน้าที่ใน
 การจัดการศึกษาต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ใน
 การเรียนการสอนให้มากและแพร่หลายยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้นำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการใหม่ ๆ
 มาใช้อย่างมีระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น วัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นไม่จำเป็น

^๑วีระ บุญยะนิवास, "An Application of Advanced Technology to
 The Education System of Developing Nation," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับ
 นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 กุรุสภา, ๒๕๑๗), หน้า ๒๓๓ - ๒๓๔.

ต้องมีราคาแพง ควรได้ผลตอบรับจากวัสดุราคาถูกลง หรือวัสดุที่มีใช้ในท้องถิ่น หรือทำขึ้นเอง และการใช้เทคโนโลยีนั้นต้องมีการวางแผน มีระบบ ตลอดจนอาศัยการทดลองและผลงานวิจัย มาสนับสนุนด้วย

เทคโนโลยีทางการศึกษานั้นมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก เพราะช่วยแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาได้หลายประการ กล่าวคือ ช่วยเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพทางการศึกษา ช่วยให้เป็นจำนวนมากได้รับการศึกษาในเวลาเดียวกัน ช่วยแก้ปัญหาคาดแคลนครู เช่น การใช้บทเรียนแบบโปรแกรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้เทคโนโลยีทางการศึกษายังช่วยให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลดี แต่สิ้นเปลืองน้อยที่สุด การลงทุนทางด้านการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในวงการศึกษาจะให้ผลคุ้มค่าเสมอไม่ว่าจะพิจารณาการลงทุนในเชิงระยะสั้นหรือระยะยาว

บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) เป็นเทคโนโลยีใหม่ทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนจากบทเรียนด้วยตนเองตามความสามารถ และเป็นการสนองตอบความแตกต่างในเอกลักษณ์ของบุคคลด้วย นอกจากนี้บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นผลมาจากความพยายามของนักการศึกษาที่จะพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และกำลังมีบทบาทมากในวงการศึกษาของโลกปัจจุบัน

บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นอุปกรณ์การสอนส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นของใหม่ และมีประโยชน์มาก แต่ปรากฏว่าในประเทศไทยเรายังมีการผลิตบทเรียนแบบโปรแกรมขึ้นในอันน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาที่ยังเป็นปัญหาในการเรียนการสอนแก่ครูและนักเรียนอย่างมาก ควรที่จะเร่งผลิตบทเรียนแบบโปรแกรมเพิ่มขึ้น เช่น วิชาภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติของเราเอง

อันที่จริง ภาษาไทยเป็นภาษาที่ครูและนักเรียนคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เพราะเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ครั้งมาคุณก็ให้ฝึกซึ่งแล้วปรากฏว่า การใช้ภาษาไทยของ

นักเรียนนั้นไม่ได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยที่ตีเลย ครูที่สอนก็ประสบปัญหาว่า ทำอย่างไร
 นักเรียนจึงจะเรียนภาษาไทยด้วยความสนใจ เข้าใจ และใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ปัญหา
 ข้อนี้นี้เป็นปัญหาสำคัญที่เราจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก จะมองข้ามไปไม่ได้ ดังคำปราศรัยของ
 บุญถิ่น อัตถากร เรื่อง "ข้อคิดเห็นในการสอนภาษาไทย" ว่า

การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญอย่างยิ่งของคนไทย เพราะเป็น
 ปัจจัย เป็น means ของการศึกษาวิชาการทุกแขนง ทุกสิ่งทุกอย่างในการดำรงชีวิต
 เราใช้ภาษาไทยสำหรับเราคนไทยทุกคน วิชาภาษาไทยสำคัญยิ่งกว่าวิทยาศาสตร์
 คณิตศาสตร์ หรืออะไรต่ออะไรทั้งสิ้น แต่เป็นวิชาที่ถูกทอดทิ้ง และใคร่ได้รับความเอาใจใส่
 น้อยที่สุด^๑

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย มิได้เป็นที่รู้จักกันจากคำบอกเล่าของครูผู้สอนหรือ
 นักเรียนเท่านั้น จากผลการวิจัย และการสำรวจปัญหาทางด้านนี้เป็นระยะเวลาหลายปีติดต่อกัน
 ได้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาอย่างชัดเจนหลายเรื่อง ดังจะยกตัวอย่างผลการ
 วิจัยที่มีผู้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนหลักภาษาไทยมาพอสังเขป เช่น

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ ศรีจันทร์ วิชาตรง ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของ
 นักศึกษาวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อวิชาภาษาไทย" ผลการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับ
 ทศนคติ หรือความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาหลักภาษาไทย ส่วนใหญ่ปรากฏว่า นักศึกษาไม่
 ชอบเรียนวิชาหลักภาษาไทยมากที่สุด เพราะเนื้อหายากทำให้ไม่ค่อยเข้าใจ^๒

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๕ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียน
 ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร" ประชากร คือ นักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะ จำนวน ๔๐๐ คน จากโรงเรียน

^๑บุญถิ่น อัตถากร, "คำปราศรัยและคำบรรยาย," เอกสารนิเทศการศึกษา
ฉบับที่ ๑๑๘, ๒๕๑๔ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ๒๕๒.

^๒ศรีจันทร์ วิชาตรง, "ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มี
 ต่อวิชาภาษาไทย," (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).

รัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชอบเรียนหลักภาษาไทยเพียงร้อยละ ๘.๑๖ ปัญหาที่พบในการเรียนหลักภาษาไทยคือ เนื้อหาวิชาเยิ่นเย้อเกินไป ไม่ค่อยเข้าใจ เนื้อหาวิชามาก ชั่วโมงเรียนน้อย ครูมีวิธีสอนไม่น่าสนใจ^๑

ในปีเดียวกัน จุฬาลักษณ์ โกศลานนท์ ได้วิจัยเรื่อง "การสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และ ๕ โรงเรียนพาณิชย์การราชดำเนิน ปีการศึกษา ๒๕๑๕" ได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ประชากร ๒ ประเภท คือ ครูผู้สอนภาษาไทย ๗ คน และนักเรียน ๒๐๐ คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนวิชาภาษาไทยนั้น พบว่าวิชาในหมวดภาษาไทยที่นักเรียนไม่ชอบเรียนมากที่สุดได้แก่ หลักภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๑๑ รองลงมาได้แก่ การใช้ภาษา คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๒ เหตุผลที่ไม่ชอบเรียนหลักภาษาไทยนั้นคือ ไม่สนุก น่าเบื่อ ไม่ชอบวิธีการสอนของครูที่มีแต่การอธิบายเนื้อหาแล้วบอกให้จด^๒

ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ ผกาศรี หงส์นาค ได้วิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนหลักภาษาไทยในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" พบว่า นักศึกษาในวิทยาลัยครู ๖ แห่ง ในกรุงเทพฯ ชอบเรียนวิชาหลักภาษาไทยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๘ โดยให้เหตุผลว่า น่าเบื่อ เพราะส่วนใหญ่เรียนด้วยวิธีการจดงานและฟังบรรยาย นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนและกิจกรรม ตลอดจนมีวิธีการสอนที่ดี แต่อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าขณะทำการสอนไม่มีปัญหาใด ๆ เลย และเห็นว่านักศึกษาสนใจเรียนปานกลาง^๓

^๑พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง, "ปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

^๒จุฬาลักษณ์ โกศลานนท์, "การสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และ ๕ โรงเรียนพาณิชย์การราชดำเนิน ปีการศึกษา ๒๕๑๕," (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรบัณฑิต ๓ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

^๓ผกาศรี หงส์นาค, "การเรียนการสอนหลักภาษาไทยในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา," (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

ปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ สมชาติ ศิริวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างกลวิทยา กรุงเทพมหานคร" ได้พบว่า วิชาในหมวดภาษาไทยที่นักเรียนไม่ชอบเรียนมากที่สุดคือ หลักภาษา โดยคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๑๓ รองลงมาคือ การใช้ภาษา ร้อยละ ๒๖.๘๘ เหตุผลที่ไม่ชอบเรียนหลักภาษานั้นเป็นเพราะเข้าใจ ยาก ไม่สนุก น่าเบื่อ และไม่เห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน^๑

จากผลการวิจัยเท่าที่ยกมาพอเป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า การเรียน การสอนวิชาภาษาไทยนั้น ประสบปัญหามากที่สุดคือ การสอนเนื้อหาหลักภาษาไทย ส่วนใหญ่จะ เกิดจากการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ครูมีวิธีการสอนที่ไม่เร้าความสนใจ นักเรียนไม่ชอบเรียน เพราะเนื้อหาวิชายาก แต่ได้คะแนนน้อย และไม่เห็นความสำคัญของหลักภาษาไทย เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยด่วน เพราะถ้าการเรียนการสอนหลักภาษาไทยไม่ประสบ ผลสำเร็จแล้ว จะเป็นปัญหาต่อเนื่องไปถึงการใช้ภาษาไทย ตลอดจนเป็นปัญหาต่อการเรียนวิชา อื่น ๆ ของนักเรียนด้วย ทั้งนี้เพราะการมีหลักภาษาไทยเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง หากขาด หลักภาษาไทยเสียแล้วก็เท่ากับขาด "บรรทัดฐาน" ของภาษา จะเป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาอย่าง บกพร่อง ผิดพลาด และไขว้เขว นานไปจะทำให้ภาษาเสื่อมสลายไปได้^๒

วิธีการแก้ปัญหการเรียนการสอนหลักภาษาไทยได้วิธีหนึ่งก็คือ การนำเทคโนโลยี ทางการศึกษาเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะนำมาใช้ ได้โดยไม่ต้องลงทุนมากมาย แต่มีประสิทธิภาพในการใช้สูงก็คือ บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) ทั้งนี้เพราะบทเรียนแบบโปรแกรมมีข้อดีหลายประการ ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑สมชาติ ศิริวงศ์, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างกลวิทยา. กรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

^๒ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "การสอนหลักภาษาไทย" คู่มือครูวิชาภาษาไทย (พระนคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒), หน้า ๕.

๑. ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง มีการเสริมแรงทำให้เกิดกำลังใจในการเรียน
๒. ช่วยลดภาระของครูในการสอนข้อเท็จจริง ผู้เรียนใช้เวลาว่างศึกษาเพิ่มเติม

ได้

๓. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ผู้เรียนจะเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้
๔. เพิ่มความเสมอภาคทางการศึกษา เพราะผู้เรียนจะอยู่แห่งใดก็เรียนจาก

บทเรียนแบบโปรแกรมได้

นอกจากนี้ บทเรียนแบบโปรแกรมยังสร้างขึ้นโดยถูกต้องตามหลักจิตวิทยา ในหัวข้อต่อไปนี คือ

๑. เนื้อหาวิชาที่เรียนแบ่งออกเป็นส่วนย่อย สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจง่าย เมื่อเรียนจบแต่ละขั้นก็สามารถทำให้เข้าใจขั้นต่อไปได้
๒. แต่ละขั้นของบทเรียนทำไว้เรียบร้อยแล้ว หรือ "สำเร็จรูป" คือจัดไว้เป็นขั้น ๆ อย่างมีระเบียบ นักเรียนเรียนบทเรียนแล้วตอบคำถามในขั้นนั้น ๆ ไม่ข้ามขั้น จึงเป็นการเหมาะสมมาก

๓. นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน เช่น ตอบคำถาม หรือเติมคำในช่องว่าง

๔. นักเรียนได้รับรางวัลไปในตัว เมื่อทราบว่าตัวเองตอบคำถามถูก และคำตอบที่ถูกต้องนี้เองช่วยเสริมแรงให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น

๕. บทเรียนที่สร้างขึ้นเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนซ้ำ และทบทวนได้ นักเรียนสามารถเรียนได้มากกว่าหนึ่งครั้ง ด้วยวิธีต่าง ๆ กัน^๒

ฉะนั้น บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) จึงเหมาะสำหรับจะนำเข้ามาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงได้คิดทดลอง

วิพนธ์ ศุขปรีดี, นวัตกรรมการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
พีชเนต, ๒๕๑๘), หน้า ๕๒.

^๒ประทีป สยามชัย, "บทเรียนสำเร็จรูป" ประชาศึกษา ๑๘ (สิงหาคม :
๒๕๑๐) : ๔.

สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมในวิชาหลักภาษาไทย เรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" ขึ้น เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการสอน โดยอาศัยมูลเหตุต่าง ๆ ประการดังนี้

๑. การเรียนการสอนหลักภาษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง "ประโยค" ประสบปัญหาเนื่องมาจากครูไม่มีวิธีสอนที่ดี และขาดอุปกรณ์ตลอดจนตำราที่ทันสมัย บทเรียนแบบโปรแกรมอาจจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

๒. จากผลการวิจัยที่ยกมาตอนต้น แสดงให้เห็นว่า นักเรียนไม่ชอบเรียนหลักภาษาไทย เพราะเนื้อหาวิชายากเกินไป และซ้ำซากน่าเบื่อ บทเรียนแบบโปรแกรมอาจช่วยให้นักเรียนสนใจเรียนวิชาหลักภาษาไทยมากขึ้นได้ เพราะในบทเรียนจะมีการเร้าความสนใจ มีการเสริมแรง มีการให้รางวัล นักเรียนจะเรียนด้วยความสนุกสนาน

๓. จากประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัย ซึ่งสอนนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พบว่า เนื้อหาหลักภาษาไทยที่นักศึกษาเห็นว่ายากและไม่ชอบเรียนคือ เรื่องการสร้างประโยคภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย เพราะเนื้อหาส่วนนี้จะสลับซับซ้อน นักศึกษาไม่เข้าใจลักษณะที่แตกต่างของประโยคต่างชนิดกัน และไม่ทราบว่าประโยคที่ดีจะต้องมีลักษณะอย่างไร ผู้วิจัยเห็นว่าบทเรียนแบบโปรแกรมจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ เพราะในบทเรียนแบบโปรแกรมจะแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ จากง่ายไปหายาก นักศึกษาจะเรียนด้วยความเข้าใจยิ่งขึ้น

๔. บทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งหลักสูตรกำหนดให้เรียนในรายวิชา ท.๒๑๑ ยังไม่มีผู้ใดสร้างขึ้น ผู้วิจัยจึงคิดสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยและการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

๕. บทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นเป็นบทเรียนแบบโปรแกรมรูปตำรา (Programmed Textbook) จะใช้เป็นตำราวิชาหลักภาษาไทยที่แปลกใหม่ไปจากตำราหลักภาษาไทยแต่เดิม นับเป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้อย่างหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง

"การเข้าประโยคในภาษาไทย" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

สมมติฐานของการวิจัย

บทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นนี้จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๙๐/๙๐ (The 90/90 Standard)^๑

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

๑. ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาเรื่องการเข้าประโยคในภาษาไทย
๒. ศึกษาและสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องการเข้าประโยคในภาษาไทย
๓. สร้างแบบทดสอบเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนก่อนและหลังบทเรียนแบบโปรแกรม

๔. นำแบบทดสอบที่ได้สร้างขึ้นไปหาค่าความเชื่อถือได้

๕. นำบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

๙๐/๙๐

๙๐ ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของจำนวนคำตอบที่นักศึกษาตอบถูกจากบทเรียนแบบโปรแกรม

๙๐ ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของข้อสอบที่นักศึกษาทำได้หลังจากเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

การหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมโดยทดลองกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ปีที่ ๑ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ทดลองกับนักศึกษา ๑ คน เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนแล้วแก้ไข

^๑เปรื่อง กุมุท, "การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป" เอกสารประกอบการเรียนวิชา Multi-Media Approach for Programmed Instruction ของ นิสิตปริญญาโท สาขาโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับสูง, ๒๕๑๕, หน้า ๑๒๔ - ๑๒๖.

ครั้งที่ ๒ ทดลองชั้นกลุ่มเล็กกับนักศึกษา ๑๐ คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วแก้ไข

ครั้งที่ ๓ ทดลองภาคสนามกับนักศึกษา ๑๐๐ คน

๖. นำผลการทดลองมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น ด้วยวิธีทางสถิติ แล้วเสนอผลในรูปตารางและบรรยาย

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

๑. ทำให้มีบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" ขึ้นใช้

๒. ทำให้มีเครื่องมือที่จะช่วยให้นักศึกษาที่เรียนช้าได้เพิ่มพูนความรู้โดยการศึกษาด้วยตนเอง

๓. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอน และประหยัดเวลาในการสอนของครู

๔. เป็นแนวทางให้วิทยาลัยครู โรงเรียน หรือผู้สนใจ นำเอาวิธีสอนแบบใหม่นี้ไปใช้ในวงการศึกษา

๕. ช่วยให้นักศึกษาสนใจเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น และทำความเข้าใจด้วยตนเองได้ดีขึ้น

๖. บทเรียนแบบโปรแกรมอาจช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนภาษาไทยได้

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้อาจจะคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากนักศึกษาไม่คุ้นเคยกับการเรียนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม และความเมื่อยล้าจากการทำบทเรียนเป็นเวลานาน อาจจะทำให้นักศึกษาตัดสินใจผิดพลาดได้

คำจำกัดความของการวิจัย

๑. "บทเรียนแบบโปรแกรม" หรือบทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) คือบทเรียนที่แบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ สั้น ๆ เรียกว่า "กรอบ" (Frame) แต่ละกรอบบรรจุคำอธิบายและคำถามต่อเนื่องกันไป เริ่มจากระดับที่ง่ายไปหายาก กรอบ

เหล่านี้มุ่งให้นักเรียนได้แก่นสารของบทเรียนนั้น คำถามอาจจะเป็นการให้นักเรียนเติมคำในช่องว่าง หรือเป็นการเลือกคำตอบ บทเรียนแบบโปรแกรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนตอบถูกให้มากที่สุด นักเรียนจะทราบได้ทันทีว่า คำตอบที่ตนตอบไปนั้นถูกหรือผิด

๒. "กรอบ" (Frame) คือการเสนอความรู้อยู่แต่ละชั้นในบทเรียน ซึ่งจะแบ่งเป็นข้อความย่อย ๆ จะเขียนตัวย่อว่า "ก" ในบทเรียน

๓. "บทเรียนแบบโปรแกรมรูปตำรา" (Programmed Textbook) คือ บทเรียนที่นำมาให้นักเรียนได้เรียนเองโดยไม่ต้องใช้เครื่องมือทางโสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ ช่วย และมักจะออกมาเป็นรูปเล่มเช่นเดียวกับตำรา

๔. "แบบทดสอบ" (Test) คือเครื่องมือที่สร้างขึ้นไว้เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนที่จะเรียน และหลังจากเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมแล้ว

๕. "ประสิทธิภาพของบทเรียน" คือ มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

๘๐ ตัวแรก หาได้โดยนำคะแนนจากคำตอบในบทเรียนที่แต่ละคนทำถูกมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมด แล้วจึงแปลงค่าที่ได้เป็นร้อยละ ค่าที่ได้คือจำนวนคำตอบโดยเฉลี่ยที่นักศึกษาทั้งหมดทำถูก

๘๐ ตัวหลัง หาได้โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนของนักศึกษาทุกคนมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมด แล้วจึงแปลงค่าที่ได้เป็นร้อยละ ค่าที่ได้คือค่าของคะแนนที่นักศึกษาโดยเฉลี่ยทำได้

๖. "หลักภาษาไทย" คือ กฎเกณฑ์ หรือระเบียบแบบแผน หรือไวยากรณ์ของภาษาไทย

๗. "ประโยค" คือ ถ้อยคำที่มีเนื้อความครบบริบูรณ์ ประโยคหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็นสองภาค คือ

ก. ภาคประธาน หมายถึง ส่วนที่อยู่กล่าวอ้างขึ้นก่อน เพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าอะไรเป็นข้อสำคัญของข้อความ

ข. ภาคแสดง หมายถึง คำที่แสดงอาการของภาคประธาน ให้ได้ความครบว่าแสดงอาการอย่างนั้น อย่างนี้

๘. "การเข้าประโยค" หมายถึง การนำคำมาประกอบเข้าเป็นประโยคให้ถูกต้องตามตำแหน่ง หน้าที่ แบบสร้างของประโยคชนิดต่าง ๆ ในภาษาไทย และการวิเคราะห์ประโยค

ในภาษาตามที่เป็นจริง

๘. "เทคโนโลยี" (Technology) หมายถึง การนำเอาความรู้และระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานอย่างมีระบบ จึงอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยี คือ วิทยาศาสตร์ประยุกต์นั่นเอง^๑

๑๐. "เทคโนโลยีทางการศึกษา" (Educational Technology) หมายถึง กรรมวิธีต่าง ๆ ในการศึกษา เช่น การกำหนดจุดหมายปลายทางของการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัย การทดลองใช้วิธีการและวัสดุต่าง ๆ การประเมินผลของระบบการศึกษาทั้งระบบ และเมื่อทราบผลที่ประเมินแล้ว การปรับปรุงจุดหมายของการศึกษาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงตามผลที่ประเมินได้ ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษาคู่เหมือนกัน^๒ เทคโนโลยีทางการศึกษาที่จะนำมาใช้ได้ในประเทศไทยมีหลายอย่าง เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ สไลด์ บทเรียนแบบโปรแกรม เป็นต้น

๑๑. "นักศึกษา" หมายถึง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง ปีที่ ๑ ของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดอยู่ภายในขอบเขตดังนี้

๑. เนื้อหาของบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง มีขอบเขตตามเนื้อหาที่ปรากฏในรายวิชา ไทย ๒๑๑ ในหลักสูตรการฝึกหัดครู ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช ๒๕๑๔ มี

^๑ วิจิตร ศรีสะอาด, "วิวัฒนาการของเทคนิคและเทคโนโลยีในการสอน"

จันทร์เกษม ฉบับที่ ๘๖ (กันยายน - ตุลาคม ๒๕๑๓) : ๘๘.

^๒ จรูญ วงศ์สายัณห์, "เทคโนโลยีในทางการศึกษา" ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๓), หน้า ๓๐.

ลักษณะรายวิชา ดังนี้

ไทย ๒๑๑ หลักภาษาไทย ๒ หน่วยกิต ๒ ชั่วโมง

ความหมายของคำว่าหลักภาษาไทยและไวยากรณ์ไทย ความหมายและขอบข่ายของ อักษรวิธี วจีวิภาค และ วากยสัมพันธ์ การศึกษาเรื่องเสียงของอักษรไทย (สระพยัญชนะ และวรรณยุกต์) การประกอบรูปคำ หน้าที่ของคำเมื่อปรากฏในวลี หรือประโยคในภาษาไทย การเข้าใจประโยคในภาษาไทย เน้นความเข้าใจและการปฏิบัติจริง และการวิเคราะห์ภาษาตามที่เป็นจริง ฝึกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการจัดหมวดหมู่

๒. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ปีที่ ๑ ของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี จำนวน ๑๑๑ คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย